

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 8. septembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 103.

Kongres za znanstveno organizacijo dela.

V zadnjem času se prav mnogo govori o tem vprašanju. Kakor čujemo, se je ustanovil tudi v Zagrebu odbor strokovnjakov, ki si je nadel nalogo, da se intenzivno oprime znanstvene organizacije dela v naši državi. Zato nas posebno zanima III. mednarodni kongres za znanstveno organizacijo dela v Rimu, ki bo zasedal ves ta teden in o katerem smo poročali že v zadnji številki našega lista. Dobili smo že tudi podrobnosti o kongresu, ki vzbuja zanimanje celega sveta. Smoteno izrabljanje dela in gospodarskih dobrin, doseči s čim manjšimi sredstvi čim večje uspehe, so pač vprašanja, ki zanimajo vsakega, zlasti pa gospodarske kroge. Posebno važnost so dobila ta vprašanja po vojni, ko se je boj med proizvodnimi in gospodarskimi silami na domačih in še bolj na inozemskih tržiščih močno poostiril. Mednarodna konkurenca se čuti vedno bolj in naravno, da bodo v konkurenčnem boju zmaga podjetja, ki producirajo z manjšimi proizvodnimi stroški, ki izrabljajo vse nove pridobitve na tehničnem in gospodarskem polju in ki zbog tega proizvajajo najboljše stvari in jih morejo tudi ponuditi po najnižjih cenah. Ni čuda zato, da se za znanstveno organizacijo dela, ki edina more produkcijo izboljšati in pri tem tudi poceniti, brigajo ne samo gospodarji producenti, ampak tudi konsumenti.

Z znanstveno organizacijo dela so se pričeli predvsem intenzivno pečati Amerikanci; naravno, da so oni tudi prvi izkoristili rezultate take organizacije. Tako in samo tako je mogla postati Amerika v povojni dobi dežela pravih gospodarskih čudežev. Dasi

so v Ameriki mezde delavcev tri- do štirikrat večje kot so mezde delavcev v Evropi, se je vendar Amerikancem posrečilo znižati produkcijske stroške ter tako, kljub visokim mezdám, vzdržati konkurenco evropske produkcije. Po sodbah strokovnjakov je te uspehe pripisovati skrajni delitvi dela, ki so jo Amerikanci izvedli, ker so s specializacijo delavcev obvladali čas. Ugotovljeno je, da rabijo za do-ločeni tip avtomobila ameriške tovarne tri- do petkrat manj delavnih ur kot evropske tovarne. V času ko izdelava evropska tovarna en avtomobil, jih tedaj izdelava ameriška pet. In tako je v vsaki produkcijski stroki. Že to samo priča v zadostni meri, kako velikega pomena za vse človeštvo je proučevanje novih metod pri organizaciji dela v tvornicah in drugod.

Na kongres je poslalo svoje zastopnike 40 držav iz vseh delov sveta. Posebno pozornost med udeleženci vzbujala žena in duševna sotrudnica ustanovitelja znanstvene šole za organizacijo dela gospa Taylor. Kongres zaseda v senatorski palači na kapitolu. Predsednik mednarodnega odbora, italijanski poslanec Mauro, je končal svoj otvoritven govor, v katerem je orisal uspehe znanstvene organizacije dela v Italiji in drugod, s pozdravnimi besedami na vdovo Taylor: »Mi vsi smo borci za idejo, za katero se je trudil vaš slavni mož, za idejo: napraviti potom skupnega sodelovanja na reševanju raznih metod dela plemenitejši in srečnejši ljudi.«

Kongres se peča z vrsto tehničnih vprašanj, zlasti z znanstveno organizacijo dela v industriji, trgovini in poljedelstvu. Po dosedanjih dispozicijah se bo ta velepomembni kongres zaključil v soboto in bomo o rezultatih še obširneje poročali.

PRODAJA SOLI.

Počeni s 1. septembrom t. l. je prodaja soli po celi državi splošno v zakup, le v krajih, kjer se nahajajo monopolna skladišča soli, je za ista mestna okoliša nabava soli le v teh skladiščih, torej ne v zakupu. Mesto Ljubljana in srez ljubljanska okolica nista pod zakupom, torej je nabavljati sol v monopolnem skladišču soli v Ljubljani. Nedopustno je trgovinam prodajati sol iz teh mestnih okolišev, kjer trgovci nabavljajo direktno iz monopolnih solnih skladišč, v druge srece, kakor tudi je nedopustno prodajati iz enega zakupnega reona v drugi zakupni reon. V takih slučajih bi bila taka sol zaplenjena in prodajalec in kupec klicana na odgovornost. Dovoljena pa je nabava soli v zakupnih reonih enega srece v drugem, n. pr. Cerklje spadajo pod srez Kranj, ako pa nabavitelju konvenira, si sme nabaviti sol v Kamniku. V vsakem sedežu sreskega poglavarja se nahaja velika prodaja soli po ceni, kot v monopolnem skladišču. Nabava industrijske soli pa ostane kot doslej.

UGOTOVITEV NEMŠKEGA ZAVODA ZA KONJUNKTURNO RAZISKOVANJE.

Na večkratno vprašanje, ali bo sedanja ugodna konjunktura v nemškem gospodarstvu še dalj časa trajala, odgovarja sedaj zavod za konjunktorno raziskovanje: Ob razmeroma dobri zaposlenosti — brezposelnost je šla od 18% pridobitnikov v januarju 1927 do konca julija nazaj na 6% — je ugotovljena zelo močna napetost v vseh vrstah gospodarstva. To velja v prvi vrsti za plačilni in kreditni promet. Cene blaga rastejo, veliko hitreje pa raste blagovni promet. Nominalni

in realni dohodki so se zvišali, a realni ne tako zelo kot cene rastejo. Produktivne industrije gredo v zaposlenosti naprej, v likvidnosti pa zaostajajo. Zaloge rastejo, a ne tako močno kot produkcija. Gibanje zunanje trgovine kaže na nadaljnji dvig v nasičenosti domačega trga. V splošnem se bliža konjunktura maksimu. Po mnenju imenovanega zavoda delajo posamezni deli gospodarstva že močno za zalogo. Za to govori tudi razvoj zunanje trgovine; manjši uvoz surovin in polfabrikatov ter večji izvoz fabrikatov pravita, da domači trg nima nobenih velikih razvojnih zmožnosti več. S tem postaja problem eksporta pomembnejši. Konjunktorno gibanje na Nemškem se je hitreje razvilo kot konjunktorni razvoj ostale Evrope, mu je ušlo naprej, in je v bližnjem času pričakovati v evropskih državah rastočega povpraševanja po blagu.

URADNI TEČAJI ZA SEPTEMBER.

Finančni minister je določil za september naslednje uradne tečaje: 1 napoleon 219 Din, 1 turška lira 247.50 Din, 1 angleški funt 276 Din, 1 dolar 56.80 dinarjev, 1 kanadski dolar 56.40, 1 nemška marka 13.50 Din, 1 poljski zlat 6.35 dinarjev, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belga 7.90 Din, 1 penga 9.90 Din, 100 francoskih frankov 223 Din, 100 švicarskih frankov 1095 Din, 100 italijanskih lir 309.50 Din, 100 holandskih goldinarjev 2276 Din, 100 rumunskih lejev 35 Din, 100 bolgarskih levov 41 Din, 100 danskih kron 1521.50 Din, 100 švedskih kron 1524.50 Din, 100 norveških kron 1478 Din, 100 španskih peset 959.40 Din, 100 drahem 74 Din, 100 češkoslovaških kron 168.50 Din.

Ustanovitev Vrhovnega obrtniškega sveta za Slovenijo.

Obrtniška organizacija v Sloveniji je dobra in smelo lahko trdimo, da sme služiti za vzor vsem drugim pokrajinam v naši državi. Obrtniške zadruge kažejo zelo živahno gibanje, njih delovanje se čimdalje bolj pogloblja. Dasi so razmere, v kojih obratujejo danes naši obrtniki, težke in je večina prisiljena voditi hudo borbo za kruh v pravem pomenu besede, najdemo vendar mnogo takih, ki se žrtvujejo za splošni blagor, ki žrtvujejo čas, denar in energijo za interese skupnosti. Tako čitamo ob občnih zbiorih poročila posameznih zadrug, ki morajo presenetiti vsakega, ki sledi obrtniškem gibanju.

Dasi je pristop zadrug k zvezam fakultativen, se je obrtniška samozaveza v prepričanje, da je skupen nastop pri vseh stanovskih vprašanjih eminentne važnosti, tako utrdilo, da najdemo danes skoro vse zadruge včlanjene pri svojih strokovnih zvezah. Tako so našle zadruge ljubljanske oblasti skupnega reprezentanta v Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, zadruge mariborske oblasti pa v Splošni zvezi obrtnih zadrug v Mariboru. Obe ti zvezi sta poleg zvez gostilničarskih zadrug v Ljubljani in Celju, ki združujejo specijelno gostilničarske zadruge Slovenije, pokazale tako intenzivno in smoteno delovanje za interese obrtniškega sveta, da so si pridobile zaupanje in zaslombo celokupnega obrtniškega sveta. Pri skromnih sredstvih sta mogle obe zvezi razviti zelo intenzivno delovanje, ki je rodilo za procvit celokupnega obrtniškega obilo sadov.

Prav ta zavest skupnosti in solidarnosti, ki je edina baza, na kateri slovi delovanje zvez, je dala tudi inicijativo k še globlji izpopolnitvi obrtniške organizacije, k ustanovitvi vr-

hovne instance, ki bo glasnik in zaščitnik celokupnega obrtniškega Slovenije, k ustanovitvi — Vrhovnega obrtniškega sveta.

Prav dejstvo, da je prišlo do ustanovitve te vrhovne institucije, ki bo združila vse slovenske obrtnike v eno samo telo, nam nudi najboljši dokaz o zrelosti in smotrenosti slovenskega obrtnika. V enotnosti, v solidarnem, skupnem nastopu je spas! To načelo je prodrlo v naše obrtniške vrste in danes stojimo pred faktom, ki je za razvoj slovenskega obrtniškega izrednega pomena. Odbor vrhovnega sveta tvorijo zastopniki zvez in to gg.: Ivan Rebek (Celje), Jakob Zadravec (Središče), Josip Rebek (Ljubljana), I. Volk (Šoštanj), Fran Bureš (Maribor), Ivan Bernik (Ljubljana), Fran Kavčič (Ljubljana) in I. Dachs (Ljubljana). Za predsednika sveta je bil izvoljen Ivan Rebek iz Celja, za poslovo-vočnega podpredsednika Josip Rebek iz Ljubljane, za tajnika pa I. Kaiser, tajnik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Ze sestava odbora, soglasnost, ki je vladala pri vseh posvetovanjih in zlasti osebnosti, ki tvorijo odbor, nas navdajajo s prepričanjem, da so delovanju vrhovnega sveta zagotovljeni najboljši uspehi. Iz srca pozdravljamo ta korak obrtniškega sveta, ki nas je tembolj razveselil, ker so organizacije slovenskega obrtniškega v momentu, ko se vodijo po naši državi najnižkotnejše partizanske borbe, ko se v ostudni osebni gonji brata proti bratu trati zastoj toliko energije in moči, pokazalo toliko samozvesti, toliko žilavosti in ciljnosti, da se je združilo celokupno obrtništvo v skupen tabor, ki bo v vseh stanovskih vprašanjih nastopal v eni sami falangi!

JUGOSLOVANSKO IZSELJEVANJE.

Ze dalj časa se pogaja družba Cunard z našo državo glede monopoliziranja izseljeniškega prometa. Doslej so ta promet poleg italijanskih družb oskrbovale tudi tri velike nemške družbe Hapag, Severnemški Lloyd in črta Hamburg—Južna Amerika. Imele so v naših pristaniščih lastne pisarne in so prihajale njih ladje naravnost v jugoslovanska pristanišča. Družba Cunard hoče dati jugoslovanski vladi nekaj parnikov na razpolago, ki bodo vozili pod jugoslovansko zastavo in bodo uradno šteli kot jugoslovanska družba. Tudi bo nova družba, ki bo imela na zunaj državni značaj, tako poceni vozila, da bo vsaka konkurenca izključena. Nemško poslanstvo v Beogradu je neuradno in zasebno nastopilo proti temu dogovoru, ker dogovor po zatrdilu poslanstva nasprotuje pogodbi med Nemčijo in Jugoslavijo.

* * *

TRGOVSKA POGODBA S TURČIJO.

Beograjska industrijska zbornica je predložila zunanjemu ministrstvu vlogo, v kateri zahteva kolikor mogoče hiter začetek pogajanj s Turčijo. V vlogi poudarja industrijska zbornica, da je Turčija za nekatera naše industrijske izdelke izredno dobra odjemalka. Hkratu zbira industrijska zbornica podatke o turški carinski tarifi, o carinskih predpisih pri izvozu in pri uvozu ter podatke o gibanju turške zunanje trgovine ter turških trgovskih pogodb.

Italijanski finančni program »petih točk«.

Fašizem je pri svojem nastopu podal pet glavnih gospodarskih zahtev, po kojih izpolnitvi bi se državno-finančna sanacija Italije šele mogla imenovati popolna. Prva zahteva se tiče ravnovesja v državnem gospodarstvu, druga zmanjšanja v obtoku se nahajajočih bankovcev, tretja v nevarni izmeri izdanih bonov italijanskega zakladnega urada, četrta ureditve vojnih dolgov, peta slednjič sistemiziranja notranjega dolga.

V zvezi z nameravano amortizacijsko blagajno za javni italijanski notranji dolg se v finančnih krogih o vsem državnem sanacijskem programu še enkrat živahno razpravlja; saj bi bili pri takojšnji udeležitvi amortizacijske blagajne samo v mesecu avgustu lahko vzeli iz prometa okoli 300 milijonov lir raznih državnih listin notranjega javnega dolga.

»Agenzia Volta« poudarja zasluge fašizma v boju proti proračunskemu deficitu. V finančnem letu 1921/22, ki je bilo zadnje leto starega režima, je izkazal državni proračun deficit 716 milijard lir. Leta 1922/23, po osemme-sečni fašističski vladi, je bil deficit znižan že na tri milijarde lir, leta 1923/24 na 418 milijonov lir. Leto 1925/26 je dalo že prebitok 417 milijonov lir, leto 1925/26 celo že 2268 milijonov lir; in tudi proračun leta 1926/27 izkazuje kljub izrednim gospodarskim težkočam, s katerimi so

se v tem letu morali boriti, preveč 405 milijonov lir.

Enako veliki so bili uspehi pri zmanjšanju obtoka bankovcev. Dne 31. decembra 1920 je bilo v obtoku za 22 milijard lir bankovcev, 31. oktobra 1922 za 20 milijard, 30. junija 1927 za 18.965 milijonov, torej za 3035 milijonov pod maksimum iz leta 1920. Ni se pa tekom časa zmanjšal samo obtok bankovcev, temveč se je dvignila tudi njih notranja vrednost. Dne 31. oktobra 1922 je znašala zlata rezerva za izdane bankovce 2030 milijonov lir; številka se je do 30. junija 1927 dvignila na 2866 milijonov lir, kar pomeni dvig 836 milijonov ali 41%. In ker je bilo vrhu tega leta 1927 manj bankovcev v obtoku, se kritje še bolj poveča. Italijanski zakladni urad si je potom Instituta dei Cambi nabavil obenem v zvišani izmeri inozemske devize, s čimer je bila nabavljena rezerva za izenačenje mednarodne devizne špekulacije. Opozarjajo na to, da se bo ta dobri položaj italijanske valute mogel v najbližjem času le še zboljšati, ker polaga italijanska vlada posebno važnost na stabilizacijo lire.

Kar se tiče nevarnosti nekdanjih bonov zakladnega urada, ki so dosegli 30. septembra 1922 vsoto 31 milijard lir, poročajo, da so jih vzeli medtem popolnoma iz prometa, tako da jih danes sploh nič več ni.

Glede odplačevanja vojnih dolgov Ameriki in Angliji je znano, da so dolgove znižali Amerikanci in Angleži od bajnih prejšnjih vsot na 433 milijonov dolarjev oziroma na 86 milijonov funtov in jih tako fiksirali.

Notranji dolg Italije je znašal dne 30. junija 1923 nad 95 milijard lir, 95.544 milijonov. Tekom štirih let so ga znižali za več kot pet milijard in je znašal 30. junija 1927 še 90.381 milijonov. Italijanski finančni krogi mislijo sedaj, da bo imenovana, pravkar ustanovljena Cassa di ammortamento, jamčila nepretrgano nadaljevanje te zmanjševalne akcije za notranji dolg Italije. Če se bo to zgodilo, bo rešenih vseh pet točk, ki si jih je nova vlada zahtevala.

Tako piše Agenzia Volta in hvali novo vlado, da je za sanacijo italijanskih državnih financ veliko naredila, kar se je moglo opaziti že povodom stabilizacije lire.

V zvezi s tem člankom o italijanskih programnih finančnih točkah prinašamo še dve poročili:

Izkaz zakladnega urada od 31. julija prinaša podatke, tiče se prvega meseca računskega leta 1927/28. Proračun zaključuje na omenjeni dan s prebitkom 26 milijonov lir, ki izhaja iz difference med dohodki in znesku 1668 milijonov lir in med izdatki v

znesku 1642 milijonov lir. Notranji državni dolg zaznamuje v imenovanem mesecu nadaljno nazadovanje za 108 milijonov lir. Obtok bankovcev in obtok na račune države je znašal skupaj 19.015 milijonov lir; bankovci sami so se znižali za 120 milijonov lir.

Vrednost v juliju uvoženega blaga je znašala ca poldrugo milijardo lir, vrednost eksportiranega blaga ca 1100 milijonov lir; lani so v juliju uvozili za dve milijardi blaga, izvozili so ga pa za 1300 milijonov lir. Diferenca med uvozom in izvozom je dala torej v lanskem juliju deficit 700 milijonov lir, v letošnjem pa 400 milijonov. Vrednost uvoza v prvih sedmih mesecih letošnjega leta je znašala 13.300 milijonov, vrednost izvoza pa 9100 milijonov lir; odnosne številke prvih sedmih mesecev so 16.300 milijonov in 9700 milijonov. Lanska pasivnost je znašala 6600 milijonov lir, letošnja 4200 milijonov lir; torej je letošnja pasivnost mesecev januar-julij za 2400 milijonov lir manjša kot lanska. Dočim je eksport nazadoval samo za 600 milijonov lir, se je znižal import za ca 3 milijarde. To so vsekakor ugodni zaključki italijanske trgovske bilance.

EKSPORTNO KREDITNO ZAVAROVANJE V ITALIJI.

»Istituto Nazionale delle Assicurazioni« je dobil od italijanske vlade dovoljenje, da sme prevzemati eksportno-kreditno zavarovanje. Zavod zamore prevzeti jamstvo za specialne kredite, ki jih morajo dovoliti domača podjetja pri eksportu italijanskega blaga. Premija je določena med 1 in 4% na leto. Najvišji znesek, ki ga more zavod jamčiti, bo določen s posebno odredbo. Za prehodno dobo sme voditi zavod posle za račun države po posebnih določilih. Tako je določen znesek rizikov za leto 1927/28 z 200 mil. lir, za bodoča leta bodo izšli posebni dekreti. Jamstvo države ne sme prekoračiti 65 odstotkov rizika. Sprejetje rizikov bo določal poseben odbor, sestavljen iz zastopnikov vlade in imenovanega zavoda. Kakor vidimo se eksportno kreditno zavarovanje zmeraj bolj širi in se pečajo s tem vprašanjem že skoraj vse države.

* * *

KAMPANJA KUMAR NA JUŽNEM MORAVALSKEM.

V Znojmu je bila razstava in je domača konzervna industrija kumar dobro odrezala. Veliko so prodali zlasti v inozemstvo, ki se mu je kvaliteta razstavljenega blaga zelo dopadla. Pa tudi domači vlagatelji, ki so doslej kumar sami vlagali, so dosti nakupili. Slabi pridelek v drugih evropskih krajih

produkcije kumar je povzročil zelo živahno povpraševanje, ki ga niso mogli povsem zadovoljiti. Ogrske kumare so pa prezgodaj dozorele in so zato prezgodaj prišle na trg. Pisali smo že o tozadevnih velikanskih izgubah.

* * *

FRANCOSKA POSOJILA V AMERIKI.

Poročila, da namerava francoska vlada izvesti pretvorbo 8-odstotnega ameriškega posojila v 6-odstotno in da bi ameriška vlada pri tem nič ne nasprotovala, se na novo potrjujejo po državnem ameriškem oddelku, ki pravi, da bo zadeva predložena državnima tajnikoma Kelloggu in Mellonu po njiju povratku v Washington v teh dneh. To poročilo označajo v Ameriki kot velik napredek. V resnici je povsod razširjeno mnenje, da je Washington načelno opustil svoje nasprotstvo proti francoskim posojilom, v kolikor se to tiče konverzij. Kot znesek bodočega konverzijskega posojila imenujejo zaenkrat 100 milijonov dolarjev. S tem bi Francija lahko odplačala svoj 8-odstotni 90-milijonski dolg in bi porabila še precejšen del za prosti nakup 7-odstotnega 100-milijonskega posojila. Tretje francosko posojilo v znesku 87 milijonov dolarjev po 7 in pol odstotkov se pred zapadlostjo ne more odpo-vedati.

* * *

KREDITNE OMEJITVE POLJSKE BANKE.

Enkrat smo o tem že pisali. Sedaj bemo, da je prešla Poljska banka tudi k omejitvam deviznih kreditov, da skupaj z vlado izvede že dolgo časa nameravano omejitev v zadnjih mesecih preveč naraslega importa inozemskega blaga. V poljskih gospodarskih in vladnih krogih si obetajo od te akcije zboljšanje trgovske bilance, ki je — kakor znano — v prvih sedmih letošnjih mesecih izkazala deficit ca 135 milijonov zlatih zlotov. Devizne kredite bodo reducirali predvsem v onih slučajih, kjer prekoračijo prej dovoljeno višino. Popolnoma jih bodo pa ustavili, če gre za takozvane importne menice.

* * *

DRAGINJA V RUSIJI.

Priobčili so uradne podatke, ki nam kažejo, kako drago je v Rusiji vse industrijsko blago. Vsled visoke carine, davkov in doklad, ki so posledica državnega gospodarstva, so razni industrijski izdelki in tudi surovine v Rusiji dvakrat in tudi trikrat tako drago kot sicer v Evropi. Poročilo konjunkturnega zavoda v Moskvi ugotavlja, če vzamemo za merilo cen v Rusiji številko 100, da stane bombaž na Nemškem 68 enot, sladkor 34, čaj 23. Indeksna številka najvažnejših industrijskih izdelkov je v primeri z Rusijo na Nemškem samo 34.

Pravila Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč« v Ljubljani.

V zadnjem »Trgovskem listu« smo priobčili poročilo o ustanovnem zboru trgovske »Pomoči«. Danes prinašamo pravila, da si jih prečitajo tudi oni, ki namena in ustroja te človekoljubne akcije ljubljanskega gremija še ne poznajo in ji čimprej pristopijo. Pravila se glase:

§ 1. — Gremij trgovcev v Ljubljani ustanovlja na podlagi § 18. gremijskih pravil, točke g: Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč« s sedežem v Ljubljani z namenom, dati po smrti kakega člana njegovim dedičem posmrtnino.

§ 2. — Člani morejo biti:

1. Samostojni trgovci in trgovke;
2. njih žene, odnosno možje;
3. vsi uslužbenci trgovskih, industrijskih, bančnih in sorodnih podjetij;
4. njihove žene ali možje.

Vsak član mora imeti najmanj 18 let. Kdor hoče pristopiti kot član k tdd. »Pomoč« mora izpolniti pristopno izjavo. Da so v pristopni izjavi navedeni podatki resnični, potrdi za prošilce pod 1. in 2. pristojni gremij, za one pod 3. in 4. tudi pristojni gremij, v kolikor so člani pomoškega zbora, za ostale pa njih delodajalec.

Za prošilce do 40 leta starosti zado- stuje če predlože pristopno izjavo. Oni nad 40 let morajo k pristopni izjavi do- dati še zdravniško spričevalo uradnega zdravnika.

O sprejemu v tdd. »Pomoč« sklepa društveni odbor. Če koga ne sprejme, mu ni treba navesti vzroka.

Prostovoljno odstopivši člani morejo zopet pristopiti k društvu, če doplačajo vse od izstopa do vstopa izplačane smrtnne prispevke in vpisnino.

§ 3. — Pri sprejemu v društvo plača vsak član smrtno prispevke za prve tri smrtno slučaje. Za vsak smrtni slučaj plača član smrtni prispevek takoj po prijemu položnice, ki mu jo pošlje tdd. »Pomoč«.

Člani, ki ne plačajo določenih smrtnih prispevkov tekom 8 dni po prejemu položnice, se takoj opominjajo. Po drugem priporočnem pismenem opominu, ki sledi osem dni po prvem opominu, se sami izključijo iz društva, če ne plačajo v 8 dneh prispevkov z vsemi opominjevalnimi stroški.

Izključeni člani izgube vse članske pravice in se jim ničesar ne povrne, ker se smrtni prispevki porabijo za posmrtnine, vpisnina in letnina pa za društvene stroške.

§ 4. — Vpisnina znaša za člane enkrat za vselej:

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Tudi se društvo iz drugih kakor v zakonu taksativno navedenih razlogov ne more prepovedati, torej nikakor ne, če se n. pr. izve, da so predlagatelji sodno kaznovani s težkimi sodnimi kaznimi, ali da so n. pr. pripadniki političnih struj ali skupin, ki so z vlado trenutno v boju. Društvo pa bi bilo n. pr. protizakonito, ako bi si po pravilih lastilo pravice in naloge, ki so izključno pridržane zakonodajali ali izvršilni oblasti, n. pr. določba, da ima društvo poskrbeti za to, da se delo oblastev vrši vedno po zakonih ali da narodna skupščina ne izdaja nikakih protidelaških, protigradnjaških ali protindustrialnih zakonov. Protipraven bi bil namen društva, ako bi vsmeril delovanje v to, da se za katerikoli smoter razpolaga s tujim zemljiščem brez pristanka lastnika, ali pa če bi v pravila vstavilo nekaj, kar je contra bonos mores (zoper poštene navade), ali če vsebujejo pravila določbo, da morajo biti pripadniki določenega stanu, poklica ali športa člani društva.

Kaj je v danem slučaju protidržno, to je na oni strani pozitivno določeno v kazenskem, vojaško-kazenskem, v zakonu o zaščiti reda in mira itd. Na drugi strani pa je to, kadar ni zakonitih določb, precej raztegljiv pojem, ker tvori lahko tudi ustanovitve uradniških društev (posebno policijskih uradnikov) ali društev za pospeševanje razporok, društev zoper kajenje itd. bodisi za državno organizacijo, ali za državne finance ob danem primeru prav neprijeten ali celo kvaren pojav. V nekaterih državah pa smatra vlada že obstoj drugorodnega društva za državi nevaren.

Društveni zakon zahteva tudi, da se navedejo v pravilih sredstva, s katerimi se namerava doseči društveni namen. To je važno, ker je časih namen dopusten, sredstva pa ne. (N. pr. namen: pomagati siromašni občini ali razvijajočemu se letovišču; sredstvo: igralnica na hazardne igre.) Tu niso misljena vedno le denarna sredstva. Mnoga društva dosegajo svoj namen pretežno z delovanjem društvenih članov; n. pr. na polju prosvete: s predavanji, s petjem, z godbo, z učnimi tečaji, čitalnicami, knjižnicami, z gledališkimi predstavami, ali pa na polju prometa: s prirejanjem razstav, s poizvedovanjem o kreditnih razmerah, o zanesljivosti itd., s posredovanjem pri nakupu zemljišč ali pri najemu stanovanj, na polju pravnega

varstva: s poukom o pravnih sredstvih, o veljavnih zakonih, o pristojnih pravicah; na sportnem polju s prirejanjem tekem, s telovadbo, z znanovanjem planinskih potov, z zgradbo planinskih koč in zavetišč ali sportnih tekmovališč itd. Ta sredstva je treba izrecno navesti v pravilih. Če v njih niso navedena, je oblastvo upravičeno, da tozadevno društveno delovanje kot protistatutarno ustavi; na drugi strani pa navedba teh sredstev društvu še ne daje pravice jih izvajati, ako je vršitev takih pravic v veljavnih zakonih vezana na posebno oblastveno dovoljenje. Društvo ima n. pr. v pravilih določbo, da bo zalagalo in izdajalo knjige, ali pa da bo otvorilo posredovalnice za službe, ali za nakup zemljišč ali da bo prirejalo nove gledališke igre ali otvorilo gledališki ali kinematografski obrat, vse to kot sredstva za dosego društvenega namena. Za te prireditve je potreba si izposlovati v konkretnem slučaju oblastveno dovoljenje ali koncesijo, ki jo zakon predpisuje. Nikakor pa ne drži, če bi se društvo sklicevalo na to, da je oblastvo pravila in v njih označeno sredstvo za dosego društvenega namena, vzelo na znanje in s tem že izdalo tozadevno dovoljenje.

To velja še prav posebno o društvenih znakih, društvenih zastavah in društvenih uniformah. V tem oziru

je izšla med vojno uredba ministrstva notranjih del z dne 26. marca 1917, d. z. št. 56, ki zahteva za nošenje vsakterih znakov (tusem spadajo tudi zastave ter uniform dovoljenj deželnega šefa, sedaj velikega župana. Prošnja za tako dovoljenje se mora predložiti oblastvu z obrisi uniform ali znakov v dveh izvodih. Prestopke te uredbe kaznujejo upravna oblastva.

4. Določba o načinu, kako se ustanavlja društvo, je važna radi tega, ker pravila sama kot taka še ne ustvarjajo društva. A tudi odlok oblastva, s katerim se jemljejo na znanje, še ne ustvarja društva. Društvo se ustanovi šele s pristopom živih oseb, odnosno s sklepi teh društvenikov, s katerimi postavljajo v pravih abstraktno zarisanimu društvu življenju določene konkretne oblike.

Društveni zakon sam veli, da »kdor hoče ustanoviti društvo, mora predložiti pravila«. Odobrena pravila so podstava, so prvi pogoj za ustanovitev društva, niso pa že njega ustanovljenje. Saj je tudi mogoče, da se predlagatelji premislijo in da zaradi premale udeležbe članov odstopijo od namena, ustanoviti društvo, ali pa, da se na ustanovnem obnem zboru pojavijo nasprotstva, ki izključujejo enotno voljo.

(Dahje prihodnjic.)

Do 30 leta 25 Din
od 30 do 40 leta 50 Din
od 40 leta dalje 100 Din

Za kritje upravnih stroškov plača vsak član pri prvem smrtnem prispevku v letu od običnega zbora določeno letnino.

§ 5. — Tdd. »Pomoč« vodi odbor, obstoječ iz 12 odbornikov in 6 namestnikov ter 2 računskih preglednikov. Vsaj polovica odbornikov in namestnikov mora stanovati v Ljubljani, tri četrtine odbornikov mora biti iz vrst trgovstva. Vsaka odborova seja se mora naznaniti vsem odbornikom pisмено, najmanj 3 dni prej.

§ 6. — Občni zbor voli odbor vsaka tri leta z vzklikom. Tajno z listki pa le, če to zahteva nadpolovična večina na običnem zboru navzočih članov. Odbor voli iz svoje srede predsednika, podpredsednika in blagajnika. Letni računski zaključek in bilanca se predlagata v pregled in odobritev obrtnemu oblastvu. Računski zaključek z vabilom na občni zbor, se mora poslati tudi vsem članom tdd. Pomoč.

§ 7. — Predsednik, ako ta ne utegne, podpredsednik odnosno najstarejši odbornik, zastopa društvo na zunanji, sklicuje seje in vodi vsa zborovanja ter opravlja z nastavljenim tajnikom vse tekoče posle.

Blagajnik shranjuje denar v blagajni, izplačuje odobrene izdatke, oskrbuje pobiranje prispevkov in polaga vsako leto račun rednemu običnemu zboru. Za vse društveno poslovanje odgovarja vsakokratni odbor.

Predsednik je dolžan sklicati poleg rednih sej, ki se vršijo po potrebi, tudi odborovo sejo najkasneje v 5 dneh, če to od njega zahteva 5 odbornikov, pisмено. Odborovi sklepi so veljavni, če je navzoča s predsednikom vred polovica odbora. Odbor sklepa z nadpolovično večino prisotnih. Pri enakem številu odloča predsednik.

§ 8. — Občni zbor tdd. »Pomoč« se vrši vsako leto v prvi polovici. Odbor je dolžan vabiti vse člane 8 dni pred občnim zborom pisмено, kakor tudi potom dnevnega časopisa z naznanitvijo dnevnega reda.

Za sklepčnost običnega zbora je potrebna navzočnost ene petine članov. Če pa občni zbor ob napovedani uri ni sklepčen, se zamore sklepčno vršiti eno uro pozneje neglede na število navzočih članov.

§ 9. — Na običnem zboru se razpravlja le o onih predmetih, ki so na dnevnem redu. Samostojni predlogi članov se postavijo na dnevni red le tedaj, če se jih je prejelo vsaj 3 dni pred občnim zborom tdd. »Pomoč«.

Izredni občni zbor se vrši, kadar smatra odbor za potrebno, ali če zahteva njegovo sklicanje najmanj ena tretina članov pisмено.

§ 10. — Po članovi smrti izplača tdd. »Pomoč« ne glede na način smrti zadnji družstvu od umrlega pisмено določeni osebi in le ako te ni, zakonitimi dedičem, ki predlože uradni mrtvaški list in družbene sprejemne listine, tolikokrat po 10 Din smrtnega prispevka, kolikor šteje družstvo članov. Sedanjno višino smrtnega prispevka zamore vsak občni zbor zvišati ali znižati.

§ 11. — V slučaju epidemije ali vojne itd., ki povzročajo izredno umrljivost in v vseh drugih izrednih primerih, sklepa takoj o društvenem delovanju izredni občni zbor. V vseh teh primerih se sprejemanje novih članov prekine.

§ 12. — Prostovoljni izstop iz društva se mora javiti pisмено odboru. Prostovoljni izstopivši in v zmislu § 3 izključeni člani morajo plačati vsa do dneva izstopa dospele obveznosti, ki se sicer iztijo upravnim putem.

§ 13. — O razpustu društva »Pomoč« sklepa v to svrhu sklicani izredni občni zbor. Za razpust mora glasovati dve tretjini na običnem zboru navzočih članov.

§ 14. — Ako preneha tdd. »Pomoč« prostovoljno ali če ga razpusti oblastvo, se razdeli društvena imovina med člane z vplačanim prispevkom.

Iz naših organizacij.

Trgovci v Ljubljani in ljubljanski okolici, ki plačujejo točilno takso, obveščamo, da je treba prijave radi nove odmere točilne takse po tar. post. 62 t. z. za triletnje 1928—1930 predložiti pristojnemu oddelku finančne kontrole v času od 1. do 20. septembra t. l. Predložiti je listino o točilni, koncesijski (krajevni) in osebni pravici, potem obrtni list, izprevid o odobrenih točilnih prostorih, izkazilo o odobrenem poslovdju in o članstvu strokovne zadruge, dalje točne podatke o številu točilnih prostorov z dimenzijami v decimetrih o dolžini, širini in višini teh prostorov, verande, dvorišča in vrta, o številu miz, stolov in klopi in končno točne podatke o prodanih količinah vseh vrst alkoholnih pijač v litrih na drobno in debelo v času od 1. julija 1926 do 30. julija 1927. — Načelstvo Gremija trgovcev v Ljubljani.

Uradni dnevi »Sreskega gremija trgovcev v Celju«. V petek dne 9. t. m. uraduje tajnik gremija v Šmarju pri Jelšah od 8. do 12. ure predpoldne v posebni sobi gostilne Maksa Gradiča za člane trgovce iz šmarskega sodnega okraja. V četrtek dne 15. t. m. uraduje tajnik za člane trgovce iz rogaškega sodnega okraja in sicer od 8. do 12. ure predpoldne v Rogatcu, hotel Šporn in od 2. do 6. ure popoldne v občinski posvetovalnici v Rogški Slatini. Dne 25. t. m. pa za člane trgovce iz gornjegrajskega sreza in sicer od 8. do 12. ure predpoldne v občinski posvetovalnici v Gornjem gradu in od 2. do 6. ure v občinski posvetovalnici v Mozirju.

Trgovina.

Zivinski sejm v Sarajevu se vrši letos 21., 22. in 23. septembra. Informacije daje: »Sarajevski sajam stokom«, Sarajevo, Magistrat soba št. 3.

Naša trgovska bilanca v prvem polletju 1927. Uvoz prve letošnje polovice je znašal 562.614 ton v vrednosti 3.375 milijonov 685.000 dinarjev, uvoz v lanski prvi polovici pa 593.206 ton v vrednosti 3.782.094.000 Din. Uvoz po tonah se je znižal za 3.16%, uvoz po vrednosti pa za 10.75%. Kljub znižanemu uvozu pa izkazuje trgovska bilanca prve letošnje polovice še zmeraj pasivnost 369.871.000 dinarjev.

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Ljubljanska borza.

Tečaj 7. septembra 1927	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.515	13.545
Curih 100 fr.	1094.—	1097.—
Dunaj 1 šilling	7.9945	8.0245
London 1 funt	275.85	276.25
Newyork 1 dolar	56.65	56.85
Praga 100 kron	168.075	168.875
Trst 100 lir	307.875	309.875
VALUTE:		
Avstr. šilling 1 šilling	7.97	8.005
Francoski frank 100 fr.	—	223.—
Italijanska lira 100 lir	305.—	308.—

40% rabata
pri
1 kratnem
letnem prometu
= 40%

25% rabata
pri
4 kratnem
letnem prometu
= 100%

ČAJNA ROČKA

RESNIČEN DOBIČEK NAMESTO NAVIDEZNEGA

dosežete s prodajo mešanice čajne ročke. Višina dobička pri posameznem zavitku ni merodajna, temveč doseženi skupni promet. Po naši obširni propagandi dosežete v naših

MEŠANICAH-ČAJNE ROČKE

tekoče največje promete. Vaš dobiček ni navidezen, temveč resničen!

R. Seelig & Hille, uvozniki-čaja, Dresden-A. 1

Poštni predal št. 374

Jesenska prireditev Ljubljanskega velesejma od 17. do 26. septembra t. l.

Gledališka razstava. Uprava velesejma, ki vodi administrativni del razstave »Gledališče — Ljudstvo — Družba«, prosi vse one korporacije in privatnike, ki imajo v svoji posesti fotografije, slike, skice, rokopise in druge dokumente, ki se nanašajo na zgodovino in razvoj slovenskega gledališča, bodisi drame ali opere, da ji stavijo material za čas razstave na razpolago. Ker je čas do otvoritve še kratek, prosimo vse, da dopoljujejo obljubljene in nabrane stvari do 9. ali najkasneje 10. t. m. predpoldne. — Gledališka razstava, ki se vrši na prostoru Ljubljanskega velesejma v enem velikih paviljonov, bo vsebovala pregled razvoja slovenskega gledališča od leta 1867 in bo predhodnica velike razstave, ki se ima vršiti čez dve leti o priliki 40-letnice gledališča v Ljubljani. V literarnem oddelku bo imela slovenska javnost prvič videti rokopise naših domačih dramatikov, dobila vpogled v poslovanje gledališkega aparata, dramatičnega društva. V oddelku »Naša drama«, za katerega vlada posebno med bivšimi člani gledališča, ki so bili češke narodnosti, posebno zanimanje, bodo razstavljene po možnosti vse slike aktivnih dramskih umetnikov, ki so bili svoječasno ljubljenci ljubljanske publike. Posebno pažnjo pa skuša Udruženje gledaliških igralcev posvetiti svojim kolegom prvakom Borštniku in Verovšku. Tehnični in slikarski del bo pokazal za običajnega obiskovalca gledališča gotovo mnogo nad vse zanimivih predmetov, modelov in osnutkov, scen, ki bodo realizirane šele tekom bodoče sezone. Ravno ta panoga gledališke umetnosti je bila doslej pastorka in se nova uprava

trudi z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da bi našo sceno dvignila. Oddelke upodablajočih umetnikov pa bo podal do malega popolno kolekcijo slik, portretov in karikatur igralcev in vidnih gledaliških strokovnjakov. V oddelku »Ljudstvo« bodo imeli podeželni odri priliko spoznati svojo moč in organizacijo, poleg tega pa se udeleži razstave »Češka Obeč« s svojim prekrasnim marionetnim odrom.

Legitimacije za obisk II. Pokrajinske razstave »Ljubljana v jesen« od 17. do 26. septembra 1927 so že v prodaji. Dobe se po Din 30.— pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri sledečih tvrdkah: Putnik, Dunajska cesta, — Josip Zidar, Dunajska cesta, — Obrtna banka, — Jugoslavenska banka, — Jadransko-podnavska banka, — Zadruga gospodarstva, — Češka industrijska banka, — Prva hrvatska štedionica, — Ljubljanska kreditna banka, — Slovenska banka, — Kreditni zavod za trgovino in obrt, — Aloma Company, — Zadruga banka, — Matelič & Co., Kongresni trg, — Brezalkoholna produkcija, Poljanski nasip, — Kmetijska družba za Slovenijo, — Komercijalna banka, — »Posredovalec«, Sv. Petra cesta, — Zavodi, trafike itd., ki teh legitimacij še nimajo v razpečavaju, pa jih žele proti proviziji prodajati, naj se takoj obrnejo na Urad velesejma v Ljubljani. Občinstvu priporočamo, da se posluži te ugodne prilike in si nabavlja legitimacije že v predprodaji, da se ne bo treba nastavljati ob času prireditve pri sejmskih blagajnah.

RAZNO.

Naš izseljeniški komisariat za Kanado. Minister za socialno politiko je imenoval g. dr. Ivo Jelavica izseljeniškim komisarjem za Kanado. Svoj sedež ima novi komisariat v Winnipegu. Naslov je: Commissariat of Emigration of the Kingdom of the Serbe, Croate and Slovene, 216 St. Mary's Ave, Winnipeg Manitoba, Canada.

Avstralska volna. V Sydneyu se je vršila prva prodaja avstralske volne v tej seziji. Kupcev je bilo zelo veliko, tako angleških kot nemških, francoskih, ameriških in japonskih. V avkcijskih prostorih je bilo zbranih nad 500 kupcev. Zlasti vsled hude konkurence med nemškimi in japonskimi kupci so bile cene povprečno za 5 odstotkov višje kot na koncu prejšnje sezije.

Uredba o reorganizaciji in volilnem redu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — V Ljubljani 1927. Izdala Tiskovna zadruga. Cena s poštnino vred Din 6.50. — Trgovske, industrijske in obrtne kroge opozarjamo, da je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani v posebni knjižici uredbo, s katero se je reorganizirala trgovska, obrtna in industrijska zbornica v Ljubljani in novi volilni red, po katerem se bodo vršile v oktobru nove volitve v to zbornico.

Lan. Rusi cenijo letošnji ruski pridelek lanu na 12 milijonov pudov po 16.38 kg, za ca. 2 milijona pudov več kot lani. V načrtu je, da bodo dodelili domačim predilnicam 8 milijonov pudov, čeprav so dosti več zahtevali. Za domačo obrt bodo dovolili dva milijona pudov. Ostala dva milijona hočejo eksportirati; a težko da bi blago prišlo pred koncem leta v Rigo, ki je izvozno pristanišče tudi za ruski lan. Latvijski pridelek cenijo na 25.000 ton; gre skoraj ves iz dežele. Kulturni areal je letos za 10% večji kot lani. — Glede nemškega pridelka gredo mnenja strokovnjakov letos zelo narazen. Gotovo je, da je bilo z lanenim semenom posejanega letos dosti več sveta kot lani, ko je znašal dotični prostor 22.000 ha; letos govorijo celo o 30.000 ha, k čemur je dalo prvi nagib dviganje cen lanu. O tem smo priobčili v »Trg. listu« daljši članek. Avgustova vročina in vlaga zadnjih dni sta pričakovane na povprečni pridelek dobre slame v višini 38 meterskih stotov na 1 ha precej znižala. Leta 1925 je znašal z lanom posejani svet na Nemškem 33.000 ha. — Tudi na Poljskem se je z laneno kulturo obdelani prostor izdatno povečal in sicer ga cenijo na triinpolkratni nemški prostor, torej na 105.000 ha, pridelke pa na 70.000 do 75.000 ton. — Na Francoskem se pa izmera laneni kulturi namenjenega sveta proti lani ni nič izpremenila.

Po svetu. V konkurz so prišle štiri ogrske delniške družbe: Excelsior, Iris, Merkur in Rota. — Alpine Montan bo svoje naprave za sušenje premoga dvignila od 25 vagonov dnevne produkcije na 50 vagonov. — Gradbeni program nemških »Združenih jeklar«, ki obsega dobo pet let, je naračunjen na 200 milijonov mark. — Ogrska Splošna kreditna banka izkazuje v polletni bilanci 3.077.000 pengő čistega dobička, pa pri tem še ni vračunjen dobiček kupčijskih udeležb in tudi ne dobiček inozemskih podružnic. Hranilne vloge in računi kreditorjev so se dvignili od 190 na 256 milijonov pengő, računi debitorjev pa od 127 na 182 milijonov. — Ogrji zavračajo v zadnjem času prošnje češkoslovaških tekstilnih delavcev za dovoljenje bivanja na Ogrskem, z utemeljitvijo, da je na Ogrskem več kot 10% inozemskih delavcev, v prvi vrsti iz Češkoslovaške, in da se morajo zaščititi domači delavci. — Položaj na mednarodnih trgih konoplje je negotov, producenti zahtevajo po mnenju konsumentov previsoke cene in se le-ti zato nočejo založiti. Industrija čaka, kako se bo položaj nadalje razvil, in dela medtem za najvažnejša naročila s starimi zalogami. — Beremo, da velesejm v Leipzigu ni tako uspel, kot so pričakovali; inozemstvo je kot naročnik odpovedalo, doma so pa večja naročila tudi le izjema. — Poljski ministrski svet je odobril načrt glede ustanovitve državnega eksportnega zavoda. Ta zavod bi v veliki meri pospešil organizacijo poljskega eksporta. — Mesto Split bo najelo pri državni Hipotekarni banki poso-

VELETRGOVINA
kolonijalne
in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
in rudninske vode.
Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

jilo v znesku 50 milijonov dinarjev; služilo bo investicijskim namenom. — Samo do 29. februarja veljajo še poljski bankovci po 10 zlatov, datirani z 28. februarjem 1919, in pa bankovci po 20 zlatov, datirani z 18. februarjem 1919 in s 15. julijem 1924. — Minister Marinković je izjavil časnikařem, da se bodo pričela 20. t. m. pogajanja med Jugoslavijo in Ogrsko glede ogrskega tranzitnega prometa na Reko. — Francoska državna blagajna je vrnila Francoski banki dane ji predujme v znesku 4500 milijonov frankov. Finančno ministrstvo podarja dalekosežnost tega koraka za ozdravljenje francoske valute. — Angleži so zvišali ceno premoga za 2 do 2½ šilinga pri toni in naznanjajo, da jo bodo še zvišali. — Praška Mestna hranilnica je v avgustu vlogę spet dvignila in jih je imela na koncu avgusta 1557 milijonov Kč. — Spojila so se ogrska vagoniska podjetja Ganz Danubius, Schlick in Kistarca. Za sedem delnic Schlick ali za tri delnice Kistarca bodo dali eno delnico Ganz Danubius. — Ves češkoslovaški kontingent špirta v dobi 1927-1928 so zvišali za 25.000 hl in bo znašal 575.000 hl. — Obtok bankovcev na Češkoslovaškem je znašal na koncu avgusta 7215 milijonov in je imel kovinsko itd. kritje s 40 odstotki, po načinu ban-

nega računanja pa z 80%. — Češkoslovaški statistični državni urad pripravlja statistiko o industrijskem razvoju. Zlasti bodo ugotovili industrijske panoge, število zaposlenih delavcev in nastavlencev ter moč motornih sil. Če ne bo nepričakovanih težkoč, bo statistika sestavljena do konca tekočega leta. — Ba-ta ustanavlja novo tovarno čevljev na Ogrskem. — Zaposlenost ameriških tovarnov je padla na 60% njih kapacitete in so začele siliti zato na svetovni trg. Njih konkurenca se že pozna. — Nemška berlinska banka Schlesinger, Trier und Co. je izdala pravkar brošuro z naslovom »Die Kunstseidenindustrie, ihre Entwicklung und ihre Zukunftsaussichten«; brošura nas izčrpno pouči o izdelovanju in uporabi umetne svile. Zlasti zanimivi so podatki o kapacitetnih, produkcijskih in finančnih razmerah svetovnih tvrdk te industrije. — Italijanski uradni list prinaša odluk vlade, na podlagi katerega je razpuščen urad za likvidacijo sovražne lastnine in je odrejeno, da se ne smejo izvršiti nobene nadaljne sekvestracije več. Hkrati je odredil Mussolini, da se ne sprejemajo nobene prošnje več za povrnitev sekvestrirane lastnine in iz tega izišlega skupička. — Vsled agresivne angleške politike je sklenila konferenca ruskih organizacij eksporta kožuho-vine v ko-

misariatu zunanje trgovine, da bodo izvoz kožuho-vine na Angleško do skrajnosti omejili, obenem pa da bodo pomnožili eksport v Nemčijo ter da bodo razširili direktni eksport v Ameriko. — Rusko trgovsko brodovje je naročilo pri Krupp Germania Werft A. G. v Kielu dve trgovski in potniški motorni ladji za promet ob Krimu in Kavkazu. Zgradili ju bodo po načrtih leningrajskih specialistov. — Mifa je zvišala glavnicu od 600.000 mark na 1.600.000. Kupčija gre dobro. Mifa je okrajšava za Mittel-deutsche Fahrradwerke.

TRŽNA POROČILA.

Borza dela v Mariboru. Dela je iskalo 127 moških in 101 ženska, ponujeno je bilo 78 moškim in 57 ženskim, dobilo ga je pa 49 moških in 52 ženskih oseb; odpadlo jih je 38, odpotovalo pa 52; od 1. januarja do 3. septembra je pa dela iskalo 6147 oseb, 3475 osebam je bilo ponujeno, 2256 oseb je dobilo delo, 2411 jih je odpadlo, 1025 pa odpotovalo.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 14 hlapcev, 10 poljskih delavcev, 10 kamnosekov, 10 viničarjev, 15 mizarjev, 1 kolar, 1 sedlar, 2 steklarja, 10 delavcev za zgradbo ceste, 2 krtarja, več vajencev (ključavničarske, mizarske, pe-

kovske, čevljarske in kolarske obrti), 8 kuharic, 2 vzgojiteljici, 2 varuški, 8 služkinj, 3 natakarice, 1 postrežnica, 1 delavka, 1 sobarica, 2 gospodinjci.

Mariborski trg, dne 3. septembra 1927.

Na trgu je bilo 25 voz z 71 zaklanimi svinjami, 39 s krompirjem, čebulo, kumaricami in drugo zelenjavo in 10 s sadjem naloženih voz. Kupčija je bila zelo živahna. Cene so bile svinjini 15 do 30 dinarjev za 1 kg na drobno, 15 do 20 na debelo, govedini 10 do 17.50, teletini 15 do 22.50, jagnjetini in kravjemu mesu 10 do 12 Din kilogram. — **Perutnine** in drugih domačih živali je bilo okoli 600 komadov. Cene so bile piščancem 10 do 25, kokošim 25 do 32.50, racam, gosim in puranom mladim 25 do 70, starim 60 do 100, golobom 20 do 25, domačim zajcem 10 do 50, Angora zajcem 100 Din komad. — **Krompir, zelenjava in druga živila, sadje, cvetlice.** Cene so bile krompirju 1 do 1.25 Din, čebuli 1.50 do 2.50, zelju 1.50 do 2, kumaricam 2 do 4, česnju 8 do 12, kislemu zelju 3.50 do 4, paradižnikom 2 do 3 Din kilogram, ohrovu 1 do 2, endiviji 0.25 do 1, bučam 1 do 3, kumaricam 0.10 do 1.50 Din komad, kumaricam za vkisanje 5 do 10 dinarjev za 100 komadov. Maslu surovemu 36 do 40, kuhanemu 46 do 48, čaj-nemu 50 do 60 Din kilogram, grahu v stročju 1, luščenemu 4 do 5, fižolu v stročju 1, kifelčarju 1 Din za kupček; medu 30 do 35 Din kilogram, jajcam 0.75 do 1 Din komad (so ceneji). — **Sadja** je bilo v veliki obilici, posebno pa češpelj, ker razven tukajšnjih jih je pripeljal neki Bosanac 2000 kg na trg in jih je prodajal po 4, 3 in pozneje tudi po 2 Din kilogram. Vsled tega so tudi tukajšnje prodajalke znižale ceno od 6 na 5 oziroma 4 Din kilogram. Drugače so bile cene: jabolkam in hruškam 3 do 8, breskvam 15 do 16, grozdju 7 do 10 dinarjev kilogram, dateljem 25 do 35, mandeljem 60 do 75, orehom 12, luščenim 45 do 52, maku 18 Din kilogram, limonam 0.50 do 1 Din komad. — **Lončena in lesena roba** se je prodajala po 1 do 100 Din, brezove metle 2.25 do 5, lesene grablje 6 do 8, toporišča 8, držala za kose 20 Din komad. — **Seno in slama.** V sredo 31. avgusta so kmetje pripeljali 9 voz sena, 4 voze slame, v soboto 3. septembra pa 22 voz sena, 4 voze olave in 3 voze slame na trg. Cene so bile senu 50 do 85, olavi 50 do 60, slami pa 30 do 45 Din za 100 kg.

Vinocet

**Tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana, nudi**

**najfinejši in najokusnejši
NAMIZNI KIS
iz pristnega vina.**

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urelena kisarna v Jugoslaviji
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.
Telefon Štev. 2389.

KASTELIC IN DRUG

**Trgovina s papirjem
na veliko
LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6.**

GENERALNO ZASTOPSTVO
Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani
in Sladkogorske tovarne papirja in lepenske d. z. o. z. v Ljubljani.

**P. n. trgovcem društvom
in organizacijam!**

**KOLENDARJE
za leto 1928**

**izvršuje v vseh oblikah
tiskarna „MERKUR“
v Ljubljani**
Gregorčičeva ul. 23
Lastna knjigovoznica!
**Naročila sprejema in
izvršuje kalendarje že
sedaj.**

Za jugoslovanski patent št. 1683 od 1. aprila 1923 na:

»Postupak za kontinuirno vučenje staklenih ploča«

(Verfahren zum kontinuierlichen Ziehen von Glastafeln)
se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na: ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7.

**Najboljša
so še vedno Puch-kolesa!**

Solidne cene! Plačljivo na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1899. Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni ček 10.553. Ustanovljena leta 1899.

LJUBLJANA, Prešernova ulica.

**Stanje vložnega denarja
nad 250 milijonov dinarjev**

**Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek. račun in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odnovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.**

**Stanje vložnega denarja
nad 1000 milijonov kron**

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih listov. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lapake, poselnice * **LASTNA KNJIGOVARNICA.** * **TELEFON. ŠT. 2352.**

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.